

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Uredništvo in upravništvo v Trstu: ulica S. Francesco d'Assisi 20 — v Ljubljani: Poljanska cesta 7.

Posamezna številka 4 vinarje.
Naročnina v Trstu-Ljubljani mesečno K 1.20; po pošti mesečno K 1.50; četrletno K 4.50; polletno K 9.—; leto K 18.—; za inozemstvo leto K 28.—.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi: 8 vinarje 1 mm. visokosti šestostolpne vrste. — Za odgovor je priložiti znamko.

Zmotili so se.

Kdor je čital predvčerajšnjega „Slovenca“ in ga je čital tudi prve dni ko je prenehalo izhajati ljubljansko in začelo izhajati tržaško „Jutro“, se je moral začuditi. V začetku namreč ni imel „Slovenec“ niti ene slabe besede za našega glavnega urednika in lastnika prejšnjega ljubljanskega „Jutra“, predvčerajšnjim ga pa že psuje in zmerja, kot ga je psoval in zmerjal poprej.

Nismo se zmenili za ono majhno prijaznost, ki nam jo je hotel „Slovenec“ pokazati v začetku izhajanja sedanjega, novega „Jutra“, ker smo spoznali takoj namen — nismo hoteli poslušati sirenskih glasov, ki so nas vabili na stranpotja in zato sedaj zopet psovanja in zmerjanja v „Slovenecu“.

Kaj so pričakovali klerikalci od spora našega glavnega urednika z „Učit. tiskarno“? Ali so mislili, da bomo mi radi tega zapustili naše tradicije, da bomo pustili klerikalce na miru in se pečali samo z „Učiteljsko tiskarno“ in t. zv. mladino? Da, klerikalci so to gotovo pričakovali, ali so se, ker nas ne poznajo, temeljito zmotili.

„Učit. tiskarna“ je zakrivila nasproti našemu glavnemu uredniku s tem, da ga je oropala „Jutra“ veliko nehonetnost. O tem je prepričana vsa slovenska javnost in s tem nehonetnim činom se bomo mi še pečali, ne bomo pa vodili proti nji gospodarskega boja, ker nočemo odgovarjati na krivico — s krivico. V prvem hipu se je v tem oziru malo tudi grešilo in zato danes odkrito povemo, da so naše informacije o „Učit. tiskarni“ naslednje: Podjetje je sicer zadolženo, ali je aktivno, njegov splošni gospodarski položaj ni neugoden, četudi je „Učit. tiskarna“ izgubila s tem, da ni hotela več tiskati „Jutra“, lep zaslužek, za katerega ni našla pri „Dnevu“ nobenega nadomestila in zato se bo še kesala, oziroma se gotovo že kesala svojega nepremišljenega koraka proti „Jutru“. Nimamo drugega namena kot dokazati slovenski napredni jav-

nosti — za klerikalno javnost se nikdar nismo sploh brigali in se tudi ne bomo — da je storila „Učit. tiskarna“ lastniku bivšega ljubljanskega „Jutra“, ki je glavni urednik novega, tržaškega „Jutra“, veliko krivico, ker ni imela s tiskanjem „Jutra“ niti vinarja izgube. To je resnica, ki smo jo pripravljene vsakega hipa dokazati s številkami.

In mladini? Njihov voditelj Ribnikar je izintrigiral „Jutro“ pri „Učit. tiskarni“, ker je hotel imeti na vsak način svoj organ, česar pri „Jutru“ ni mogel doseči zato, ker je njegov lastnik in glavni urednik spoznal njegove namene — razbijanje narodno-napredne stranke — sprevidel je pa tudi, da Ribnikar ne bi mogel niti ustvariti, še manj pa voditi kako stranko, ki bi bila od narodno-napredne stranke — boljša.

Nimamo nobenega posebnega povoda potegovati se za narodno-napredno stranko, ki nam je metala vedno polena pod noge. Vemo tudi, da v narodno-napredni stranki na Kranjskem ni vse tako, kot bi moralo biti. Ali, ako se hoče ustvariti kaj novega, bi to moralo biti boljše od sedanjega in kaj takega Ribnikar ni zmožen vstvariti, o tem je vsakdo prepričan, kdor ga pozna in že radi tega je njegov „Dan“ obsojen na smrt. Po našem mnenju bi bilo najboljšo, ako ostanejo oni mlajši malkontenti, ki so res zmožni, v narodno-napredni stranki in ne hodijo za človekom, ki se jim je najbrže vsilil za voditelja, četudi je med njimi najmanj zmožen.

Klerikalizem dviga na Kranjskem previsoko svojo glavo in bojevati se je treba z njim z združenimi močmi. Zato bomo tudi iz Trsta podpirali boj narodno-napredne stranke na Kranjskem, ker radi „Učiteljske tiskarne“ in Adolfa Ribnikarja se ne bomo izneverili temeljnemu principom, na katerih je bilo osnovano bivše ljubljansko „Jutro“ in na katerih je bilo ustanovljeno tudi novo, tržaško „Jutro“. Klerikalci so se v svojih pričakovanjih temeljito zmotili in zato lahko naprej psujejo in zmerjajo.

DNEVNE VESTI.

Moralne kvalitete „Dninarjev“. Svet se je čudil, ko je bral zadnjič v „Dnevu“ članek pisatelja F. Ks. Meška. Najbolj pa se je čudilo uredništvo „Slov. Branika“, kajti članek je bil „vzet“, brez navedbe vira, iz zadnje številke „Slov. Branika“, še predno je izšla. Gospodje „Dninarji“ so namreč v vedni zadregi za rokopise, ker niti danes še nimajo dobre stalne redakcije, pa so stikali okoli po tiskarni, našli komaj iztiskani „Slov. Branik“, vzeli v roko škarje in tako na malo honeten način objavili Meškov članek iz „Slov. Branika“. Sliši se, da se zaradi te afere „Slov. Branik“ ne bo več tiskal v „Učiteljski tiskarni“. Tudi iz „Omladine“ je bilo v „Dnevu“ že par notic, dasi „Omladina“ še ni izšla. Kakor se vidi, se gospodje „Dninarji“ jako dobro razumejo na žurnalistično tatvino. Olajševalno je, da jim rokopiesov v resnici manjka, urednikov pa tudi, ki bi znali kaj napisati.

Kdo je urednik „Dneva“? Noben dostojni list, ki na sebe kaj drži, nima za odgovornega urednika človeka, ki samo figurira pred oblastnjami kot urednik ki je odgovoren za pisavo lista, četudi nima z uredništvom nobene zveze. Odgovorni uredniki so pri dostojnih listih vedno samo ljudje, ki so res stalno v uredništvu, samo ljubljanski „Dan“ ima za odgovornega urednika moža, ki ima z njegovim uredništvom ravno toliko zvez — kot mi, ali pa recimo Pustoslemšek od „Slov. Naroda“. Gosp. Radivoj Korene je vse časti vreden mož, ali on je strojnik v „Učit. tiskarni“ in nima kot tak z uredništvom „Dneva“ nobenih stikov, še manj ima pa kakega upliva na pisavo lista. Zakaj ne prevzame odgovornega uredništva g. Ribnikar, g. Dimnik, g. Jelenc starejši ali mlajši? Ali se gospodje sramujejo svojega lista? Mogoče.

„Dan“ se hvali, da ima že sedaj vse polno naročnikov, posebno učiteljev. Seveda, učitelji si bodo pač naročali nov list, ali ako ne bo drugih naročnikov — in gotovo je, da jih ne bo veliko — bo „Dan“ v go-

LISTEK.

Nostradamus.

Šesto poglavje.

Pot k Skrivnosti.

IV.

Oporoka mrličeva.

„Umril je mirno“, je odgovoril Simon. „Klical vas je in vas blagoslavljal.“

In začel je praviti mlademu gospodarju o zadnjih očetovih trenutkih. Ko je končaval, mu je jok dušil besede. Oči mladega moža so ostale suhe.

„Pokopal sem ga krščanski na pokopališču“, je zaključil Simon, brišoč si oči.

„Dobro“, je dejal Nostradamus. „Pokaži mi njegov grob.“

„Kdaj?“

„Nocoj ponoči.“

„Ako prideš prepozno, je taka moja poslednja volja: odpri moj grob in prečitaj pergament ki ga najdeš v obleki, v kateri bom pokopan.“

Te besede očetovega pisma, ki ga je sprejel Renold v Parizu, so ostale vtisnjene v njegovem spominu. Stari Nostradamus je bil ponesel svojo oporoko s sabo v grob. Treba je bilo torej, da ga sin poišče v hladni raki.

Okrog polnoči sta se Nostradamus in Simon odpravila na pot, s sabo sta vzela motiko, lopato, in svetilko. Dospela sta na pokopališče. Simon je trepetal, Nostradamus se je spravil na delo brez odlašanja. Po enurnem trudu je bil grob odprt. Pred Nostradamom je zijala črna odprtina, in ua njenem dnu je ležala krsta. Nostradamus se je spustil v rakvo. Simon se je sklanjal zgoraj na robu in mu svetil z leščerbo, ki mu je trepetala v roki.

Bilo je strašno opravilo. Toda Nostradamus ni trepetal. Čez pol ure se je vrnil na vrh in sedel utrujen na pokopališčno trato. Simon ga je pogledal in videl, da je tako blede, da bi ga imel človek za mrliča, če ne bi vedel, da je živ. Pogledal je tudi v grob in videl, krsto skrbno zaprto.

Maščevanje, vodimo! Oh, oče, ti veš, kaj sem prisegel, in kakšno strašno prisego sem ti storil; ti veš, da ne morem držati prisega, ako ne razpolagam z vso mogočnostjo, z vsem bogatstvom in z vsem znanjem tega sveta... Oh, oče, tu stojim pred vrati skrivnosti. Kaj naj storim!“

Nekaj časa je obstal v vrtoglavi sanjariji, samcat in sam v tej skrivnostni uri; neizmernost sveta je ležala za njim, pred njim pa se je dvigala svinga... Naenkrat pa je stopil proti vratom in udaril trikrat s pestjo po njih, dvakrat tik poredoma, tretjič po nekotikem presledku. (Način trkanju, ki so ga sprejeli pozneje prostozidarji).

Tisti hip so se odprla vrata.

Nostradamus je čutil, da trepeče do dna svoje duše; toda nobena sled razburjenja se ni poznala na njegovem obrazu. Vstopil je brez naglice, brez vidne bojazni. Jedva je prekoračil prag, pa so se zaprla bronasta vrata z gromovitim treskom. Gosta tema je obdala Nostradama; in hip nato ga je preplavila bleščeča luč. Pogledal je okrog sebe in videl, da stoji v ogromni dvorani; kroginkrog ob stenah so stali v umerjenih razdaljah sarkofagi iz gladkega kamena.

Nostradamus je naglo preštel te sarkofage: bilo jih je dvanajst. Nobenega izhoda ni bilo videti iz te dvorane, vklesane v živo skalo. Kljub temu je stopil naprej; in ko je prišel v sredo te grobnice, je videl, kako se pokrov na enem izmed teh grobov počasi dviga, in ravnoliko ostalih enajst pokrovov, kakor da jih vzdiguje nevidna sila. Ko so se odprli grobovi popolnoma, je vstala iz slehernega po ena postava — človek ali prikazen, kdo ve?..

Luč je ugasnila. In zdajci jo je nadomestila nova luč, sestavljajoča se iz rdečih in zelenih tonov; njeni nagli bliski so igrali po gubah rjuh, v katere se je zavijala dvanajstotica prikazni. Nostradamus je čutil, kako mu stopa izpod kože leden znoj ter mu curlja po obrazu. Toda ostal je neomajen in trden kakor kamenita svinga. Dvanajstero prikazni pa se mu je približalo od vseh strani dvorane ter ga obkolilo.

spodu zaspal. Slovenskemu naprednemu učitelstvu zaostuje „Učit. Tovariš.“ in še ta je menda pasiven; svojega dnevnika nima niti nemško učitelstvo, ki je veliko številnejše od slovenskega.

Do prvega februarja bo izhajal Dimnik-Ribnikarjev „Dan“, ker ustanovljen je samo „za poskušnjo“ in sicer bo trajala ta „poskušnja“ samo mesec dni: ako se pokaže, da bo mogel izhajati, bo izhajal, ako ne, bo pa prenehal. Ker je več kot gotovo, da se poskušnja prav slabo obnese, je usoda „Danova“ — zapečaten.

Par besed k slavnostni gledališki predstavi ljubljanske Narodne Čitalnice. Piše se nam: V nedeljski številki vašega cenj. lista ste govorili o slavnostni predstavi povodom 50 letnice ljubljanske Nar. Čitalnice in ste rekli, da je bil program prav okusno sestavljen. Deloma imate prav, deloma pa se z vami ne morem strinjati. Slavnostna predstava bi bila morala pokazati višino, na kateri stoji danes izvorna slovenska dramatična in operna tvorba. Zato se nikakor ne morem strinjati s tem, da se je dajala overtura Libuša, ki je sama na sebi sicer čudovito delo in je bila tudi briljantno izvajana. Tudi z vpriporitvijo 2. dejanja Prodane neveste se ne morem strinjati. Res da Slovenci nimamo enakovrednih stvar, ali nekaj pa le imamo! Foerster (Gorenjski slavček), Parma (Ksenija, Stara pesen, operete) i. dr. — to bi spadalo na program slavnostne predstave. In ta uboga Rodionova komedija, na katero se nekateri laži-moralisti tako „zgražajo!“ Jaz se ne zgražam nad stvarjo samo zaradi vsebine. Ali vendar se ne trinjam, da se je dala na program slavnostne predstave, vključno temu, da kaže talente avtorja; ne strinjam se zato, ker je stvar samo poizkus in bi kot tak spadal sicer na navaden gledališki večer, na slavnostno predstavo pa ne spada; saj imamo vendar dosti boljšega izvirnega od Cankarja, Kristana in drugih. Mimogrede rečeno se mi pa „zgražanje“ onih laži-moralistov v resnici gnusi. Vključno temu torej, da je bil program slavnostne predstave — kakor pravite — okusno sestavljen, je bil vendarle ponesrečen in je pokazal, da ga je ravnateljstvo sestavilo popolnoma brez glave in si sploh ni bilo v svesti pomena slavnostne predstave Narodne Čitalnice.

Naše cenjene naročnike prosimo malo potrpljenja, ni lahko urediti vsega na enkrat pri novem dnevniku, ali v par dneh bo vse v redu. Enako je z onimi, ki smo jim poslali list na ogled, v najkrajšem času bo vse urejeno: kdor je list plačal mu bo redno pošiljan, kdor ga pa ni plačal, mu sami ustavimo nadaljnje pošiljanje.

Naše dopisnike prosimo, da pošiljajo svoje dopise naravnost na naše glavno uredništvo v Trst, ljubljanski sotrudniki pa lahko izročajo svoje rokopise našemu uredništvu v Ljubljani.

V boju za pravice hrvaškega jezika. Po dolgem in hudem boju so dalmatinski Hrvati in Srbi dosegli, da je osrednja vlada pripoznala hrvaški jezik kod edini uradni jezik v Dalmaciji. Ta jezikovna odredba je stopila letos z novim letom v veljavo. Človek bi mislil, da bodo v prvi vrsti vsaj zakonodajalci oziroma čuvarji zakona varovali pravice hrvaškega jezika. Kaj še! V Avstriji so pač zakoni samo za to, da jih nihče ne spojuje. Kljub novi jezikoslovni odredbi, se dalmatinska vlada še vedno poslužuje nemščine kot uradnega jezika. Radi tega postovanja je prišlo zadnje dni v Splitu pri naboru do ostrega spopada med zastopnikom vlade in zastopnikom občine. Dr. Trumpič zastopnik splitske občine je zahteval, da se mora naborni protokol sestaviti v hrvaščini, proti čemur pa je vladni zastopnik dr. Szylva odločno protestiral in izjavil, da se nova jezikovna odredba ne nanaša na vojaške zadeve. Dr. Trumpič je radi tega enostavno zapustil dvorano in povdaril, da splitska občina toliko časa ne pošlje več svojega zastopnika v naborno komisijo, dokler ne bo vlada vpoštevala nove jezikovne odredbe za Dalmacijo. Odločen nastop dr. Trumpiča je vzbudil med Hrvati veliko veselje in splošno odobravanje.

Proti premestitvi hrvaškega učiteljskega iz Kastva v Pulj. Puljski italijanski dijaki so

sklicali za nedelo velik protestni shod proti preložitvi hrvaškega učiteljskega iz Kastva v Pulj ali v Pazin. Okrožno glavarstvo je zborovanje prepovedalo.

Nezadovoljnost vlada v klerikalnih vrstah na Kranjskem radi tega, ker je postal dr. Šušteršič deželni glavar, niti klerikalci niso zadovoljni s Šušteršičevim avtokratizmom, ali povedati si tega ne upajo na glas.

Tržaški Nemci in okoličani. Tržaški Nemci — mala peščica — imajo to slabo lastnost, da kaj radi obrekujejo in črnijo po svojem časopisu slovenske domačine tržaške okolice kot neotesan in surov narod, narod cestnih napadalcev. Značilna za to nizko obrekujevanje je naslednja, sicer na zunaj nedolžna notica tržaškega dopisnika v „Grazzer Tagblattu“. Tržaško policijsko ravnateljstvo je prepovedalo oficielni izlet italijansko-šovinističnemu, kolesarskemu društvu „Olympia“ v Tržič. To prepoved pa dopisnik komentira s tem, da je policija prepovedala izlet, ker se je bala cestnih napadov od strani kraških kmetov. Nizkotno obrekujevanje, ki zasluži, da je z odločnostjo zavrnemo, ker okoličani so še vidno sprejemali gostoljubno vsakega mirnega človeka, naravno pa je, da ne trpe surovih provokacij.

Cerkovniki in 7. božja zapoved. Na Štajerskem so se začeli cerkovniki pregreševati zoper sedmo božjo zapoved. Nočejo poznati razločka med obilno župnikovo lastnino in njihovo. Že zopet poročajo iz Štajerske, da je ponoči ulomil doslej še neznan „zmikavč“ v kaplanijo konjiške župnije ter kaplanu odnesel 150 kron gotovine in zlato uro. Sum tatvine je padel na tamošnjega cerkovnika, toda zadevna hišna preiskava je bila brezuspešna.

Čitalnica pri sv. Jakobu. Danes zvečer je izobraževalni večer. Začetek ob osmih. Pristop je svoboden in vsak zaveden Šentjakobčan naj se udeležuje teh večerov, ki so pred vsem namenjeni, da si vsak delavec spopolni svojo izobrazbo. V soboto je predavanje ob navadni uri.

Pomanjkljivosti na ljubljanski glavni pošti. Tam, kjer se na ljubljanski glavni pošti sprejemajo priporočena in ekspresna pisma, se prodajajo tudi znamke, radi česar se mora večkrat prav dolgo čakati predno se more oddati kako priporočeno ali ekspresno pismo. Publika godrnja in postaja rada nervozna, četudi se uradništvu ne more ničesar očitati, ker ono dela hitro in vestno. Dotični oddelek bi se moral razbremeniti, znamke bi se morale drugje prodajati in tudi občinstvo bi bilo lahko bolj obzirno in bi kupovalo znamke v tobakarnah, na sami pošti pa samo v posebnih slučajih.

„Mrtvi gredo!“ Na svetih treh kraljev dan zjutraj je tržaške perice ob kanalu pri starem katoliškem pokopališču spreletel pravi strah in trepet. Kri jim je zastala. In začul se je pretresljiv krik: „Mrtvi gredo! Bežite!“ Ženice-perice so se spustile v beg, pustivši na licu mesta vse perilo. Čemu ves ta strah? Čemu ta groza? Iz bližnjega rova pri pokopališču sta zlezli dve nečedni, s tatinsko-vlomilnim orožjem oboroženi postavi. Bila sta dva zmikavtasta skrunilca grobov, ki sta po rovu udrla v grobnico družine Tonello in s tatinskimi orodjem odprla dve krsti, upajoča na obilen in dragocen plen. A našla sta samo kosti, ker mrtva člana družine Tonello nista vzela nobenih dragocenosti in draguljev seboj v zemljo. Vlomiti sta skušala še v tretjo krsto, a brez uspeha. Odititi sta morala praznih rok. Policija pa ima mnogo potov in ogledov.

Tombola v korist podpornih zakladov N. D. O. V četrtek zvečer so bile pred za to določeno komisijo izžrebane sledeče številke 58, 68, 3, 73, 5, 24, 85, 14, 65, 41. Torej dosedaj izžrebane številke so po vrsti sledeče: 31, 15, 19, 43, 21, 17, 25, 30, 66, 59, 70, 72, 35, 69, 51, 44, 62, 61, 60, 58, 68, 3, 73, 5, 24, 85, 14, 65, 41. — Lastniki srečk, ki so zadele s temi številkami tombolo, morajo to naznaniti pismeno ali pak ustmeno predsedniku odseka tombole, dru. Franu Bručiču, odvetniku v Trstu, ulica Nuova št. 13./II. vsaj do danes dne 11. t. 11. t. m. ob 7 in pol uri zvečer, ob kateri

uri se snide komisija v prostorih „Narodne Delavske Organizacije“ ul. sv. Frančiška 2.I. za overovljenje srečk in izplačanje dobitka. Dobitniki, nastanjeni tu, naj se predstavijo osebno imenovani komisiji. Za pozneje došle prijave se odsek, z ozirom na svoječasno izdano navodilo, ne bo oziral.

To so „informirani“ Za „Dan“ pravi „Edinost“, da bo delal na „koncentraciji“ naprednih elementov na Kranjskem. Ribnikar in koncentracija! Zagrebški „Obzor“ priobčuje dopis iz Trsta, v katerem pravi, da izhaja „Julro“ kot — večerni tednik! Za res izborna informira „Obzorov“ dopisnik, pa saj ni čuda — je v prevelikem sorodstvu z „Edinostjo“.

Plesni venček. Plesni odsek slovenskega trgovskega društva „Merkur“ priredi 1. februarja t. l. v veliki dvorani „Nar. doma“ plesni venček, na katerega gg. člane in prijatelje društva že sedaj opozarjamo.

Postojnski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda priredita dne 21. januarja 1912. predpustno veselico s koncertom, petjem itd., ter se uprizori tudi neka veseloigra. Podrobni program se objavi pozneje.

Iz železniške službe. Na državni železnici so bili premeščeni: asistent Ivan Kratky iz Sv. Lucije-Tolmin na Bled, uradniški aspirant Fran Smerda iz Bleda v Sv. Lucijo-Tolmin, aspirant Ivan Vranjek iz Kranja v Volčjodrago, revident Vaclav Milost iz Trsta v Split, asistent Stanislav Legat iz Gorice v Podnart.

Drugi dridnavt avstrijski spuste sredi mesca marca v Trstu v morje.

Obletnica. Dne 9. t. m. je minulo leto, ko je ponesrečil slovenski zračni letalec Rusan v Belgradu.

Zastrupljena. Mladi deklici Frančiški Barčič iz Reke je postalo v torek po zavžitju juhe nenadoma slabo; čez par minut je ležala že mrtva na tleh. Umora je osumljena neka gospa, ki je imela skupno z deklico eno kuhinjo. Zdravniška komisija je konstatirala, da je smrt mlade deklice povzročil strup, ki se je nahajal v juhi. Osumljeno gospo je policija aretirala.

V dvorani konsumnega društva v Rojanu priredi tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ v nedeljo ob 4 uri popoldne ples. Pričakovati je obilne udeležbe.

Tržaško koles. društvo „Balkan“ priredi mesca februarja veliko kolesarsko cestno dirko, prosto za vsa kolesarska društva „Avstro-Ogrske monarhije“. Dan in progo se objavi pravočasno. Prosimo druge časopise za ponatis.

Smrtna obsodba. Olomuško porotno sodišče je obsodilo v torek posestnikovega sina Josipa Milenowskega v smrt na vešala. Milenowski je dne 14. marca p. l. umoril svojo ljubico in jo vrgel v vodnjak.

Revolucija na Kitajskem.

Revolucionarji, ali bolje rečeno republikanska vlada sklicuje iz Nankinga, istočasno kot cesarska vlada v Peking, volitve v narodno skupščino. Ne ve se, je li to slučaj, ali kaj, da je Sunjatsen prav v istem času sklical volitve, kot Juanšikaj. Vsekakor sodijo dobri poznavalci kitajskih razmer, da to ni slučaj, temveč, da ima Juanšikaj tukaj že vmes svoje intrigantske prste, ter da je Sunjatsena prehitel, kar je velikega pomena. Ako bo namreč Juanšikaj sledil temu spretnemu načinu, bo držal ves sever, ki je še v cesarskih rokah v šahu, kar mu daje še vedno mnogo upanja, da tudi na jugu še ni vse izgubljeno. — Amerika pošlje 500 mož v obrambo železnice od morja do Pekinga, to se pravi, prvi so že tu, ki bodo vlekli korist od domačega klanja, ker take pacifistiške ekspedicije vedno pošiljajo države, a na račun Kitajcev. Tako je bilo tudi ob vstaji bokserjev, ko je morala Kitajska plačati vse stroške, vseh ekspedicij, vsem državam v obliki raznih važnih koncesij. In od takrat je začela dobivati republikanska misel podlago med kitajskim ljudstvom.

Homatije v Perziji.

Vsled despotskega vladanja bivšega perzijskega šaha in vsled vednega vojskovanja, je padla Perzija v obupne financijelne razmere. Vlada mladega šaha, se je obrnila kmalu po svojem nastopu na angleške, ruske in francoske finansirje, da bi si uredila denarne razmere, toda dotične vlade niso dovolile posojil za Perzijo, ki je de jure že razdeljena na rusko in na angleško sfero. To se pravi, Perzija je bila obsojena na smrt, ki ima nastopiti vsled financijelnega izstradanja. To so pa z zavistjo gledale ameriške Združene države, ker jim raste angleško-ruski greben preko glave, pa so sklenili ameriški financirji, sporazumno z vlado v Washingtonu, da rešijo Perzijo iz denarne stiske. Seveda tega niso sklenili zato, ker se jim Perzija usmili, nego zato, ker so videli, da bi se financijelno močna Perzija še upirala rusko-angleškemu načrtom, s čimer se njun upliv vsaj malo oslabi, a svetovni položaj ublaži. V to svrhu so zahtevali Amerikanci, da prevzame vodstvo perzijskih državnih financ Amerikane Schuster. To se je tudi zgodilo. Angleška in ruska vlada sta pa začeli s svojimi akcijami, ter sta kategorično zahtevali, da perzijska vlada prepodi Amerikanca Schusterja, kar se je tudi zgodilo, s čimer je za vedno zapečatena usoda neodvisne Perzije.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 10. Cesar je že potrdil izvolitev dr. Tavčarja ljubljanskim županom. Notranji minister baron Heindl je tozadevni akt takoj odposlal v Ljubljano. Slovesno zapriseženja dr. Tavčarja se izvrši najbrže ta teden.

Dunaj, 10. jan. Cesar je podpisal dekret, s katerim se imenuje dr. Susteršič kranjskim deželnim glavarjem.

Dunaj, 10. jan. Nemški nacionalci so sklenili v nižjeavstrijskem deželnem zboru zopet sprožiti prihodnji seji debato o „lex Kolisko“, s katerim zakonom skušajo Nemci proglasiti nemščino za izključni učni jezik na Nižje Avstrijskem.

Pariz, 10. jan. Glede sprejetja zunanje ministrskega portfelja, ki je izpraznjen vsled demisije de Selvesa, je sedanji mornariški in nekdanji zunanji minister Delcasse začetkoma izjavil, da ne sprejme zunanje ministrskega, konečno pa se je izrazil, da je pripravljen sprejeti portfelj.

Nov York, 10. jan. Po zadnjih poročilih o požaru palače „Equitable“ je škoda nad 50 milijonov dolarjev. Družba „Equitable“ naznanja, da podzemski prostori, v kateri se nahaja nad 200 milijonov dolarjev v raznih vrednostnih papirjih, najbrže niso trpeli vsled požara nikake škode.

Razne vesti.

* **O zrakoplovidbi.** Izmed vseh držav se je prva Italija izkazala kot velesila v zračnih plasteh. Dosedaj ima na bojnem polju v Tripolisu in na Čirenajki dva izborna vodljiva zrakoplova, konstruirana v državnih arsenalih, poleg cele eskadre aeroplanov, kateri so večinoma francoskega produkta. U kratkem bo imela na boljše sedem vodljivih balonov, vsi boljši od Zeppelinovih, a tudi za aeroplane domače konstrukcije se pridno deluje, tako da bo v tem oziru res izborno organiziranih. O nemških zrakoplovih in tudi aeroplanih, kakor tudi avijatikih imajo Italijani zelo slabo mnenje.

* **Duhovnik skrunilec in morilec.** Iz Novega Jorka poročajo, da je izborni pridigar, duhovnik Richson, izpovedal po dolgem „notranjem“ boju, da je on v resnici umoril koristko, s katero se je bil nedavno prej zaročil. Skušal je z žico prerezati si vrat, a ječat je še pravočasno opazil njegovo nakano, ter jo preprečil. V Ameriki že davno ni noben proces izbudil toliko zanimanja kot

ta. S priznanjem je hotel Richson osvoboditi se, ter preprečiti javen proces, toda popse je zmotil ker je že določeno, da bo državni pravdnik zahteval, da ga posade na električni stolec, odkoder ni rešitve. Cinizem s katerim je primešal svoji žrtvi 7 gramov cijankalija, ter šel koj nato zabavati se k drugi svoji zaročenki je ostal vsem v gorkem spominu. Ko so ga tam zasačili se je izgovarjal, da se je njegova žrtev sama zastropila, ker se je sramovala priznati, da je spočela od sluge, kot sta bila dogovorjena. Seveda se mu ni moglo do živega, ker še niso bili znani svi njegovi škandali, ki so sedaj narastli na brezštevilstvo. Zapeljeval je vse kar mu je prišlo pod roko, dobro vedoč, da ga plašč svetosti njegovega poklica zakriva roki pravice. Sedaj bo maščevan, a kaj, ko jih živi na tisoče, ki niso maščevani.

* **Palača „Equitable“.** V Novem Jorku je pogorela velikanska stavba imenovana „Equitable“, last zavarovalne družbe istega imena. Takim palačam, ki imajo 40—50 nadstropij, pravijo Amerikanci — nebotičnik. Značilno pri tem velikanskem požaru je dejstvo, da je zavarovalna družba že tekom požara podala izjavo, da ima duplikate vseh listin, vsled česar da ne bo trpel promet nikake škode. V nekaterih krogih prevladuje mnenje, da pri tako velikem požaru ni mogoče, da bi bilo samo sedem mrtvih, ter sodijo, da je bil mogoče ves ta akt insceniran. Na podlagi duplikatov bo seveda težko ugotoviti praven položaj zavarovalnice, ker se na duplikat ne da zidati kot na original. Mogoče da začne vsled tega poloma zopet splošen denarni polom v Ameriki, ker je bila zavarovalna družba „Equitable“ na cellem ameriškem denarnem trgu spekulativno soudeležena.

* **Usmrčenje z elektriko.** Ameriško časopisje je pozivalo že davno oblastnike, naj se prepričajo o tem, kako nastopa smrt pri onih nesrečnežih ki so obsojeni da se jih usmrti z elektriko. Pri eksekuciji laškega morilca, Filipa Mangano ki se je izvršila dne 7. januarja v Novem Jorku t. l., je bil navzoč najvišji sodni predstojnik Združenih držav, ter se je na lastne oči prepričal, da nastopa smrt zelo hitro in z gotovostjo. Lah je bil, ko so ga v spremstvu italijanskega duhovnika peljali na električni stolec ves solzan in obupan, ter je z veliko težavo odgovarjal duhovniku mrtvaške molitve, venomer zroč na usodepolni stolec. Bil je ves obupan vendar pri zavesti, ko so ga posadili na stol. Šest sekund po tem je konstatiral zdravnik, da ima truplo, ki je silno strepetalo in se obrnilo 60 stopinj toplote, kar zadošča da se vsi živi dozrela uničijo. Seveda je 1800 volt elektrike provzročilo kmalo še večjo toploto, tako da je bil Mangano tekom 6 minut popolen kadaver. To je bilo eno izmed najhitrejših usmrčenj tem potom. Ameriško časopisje je potolaženo.

* **Stoletnica.** Povodom stoletnice Napoleonovega pohoda v Rusijo l. 1812. pripravljajo Rusi za spomlad in poletje veličastne jubilejne slavnosti v Petroburgu, Moskvi in po drugih mestih. Na bojnem polju pri Borodinu odkrijejo impozanten spomenik.

* **Otok — brez alkohola.** Ljubiteljem alkohola bo slaba preda na otoku Island. S prvim januarjem t. l. je za Islandu stopil v veljavo že lansko leto od danskega državnega zbora sklenjeni zakon, ki brezpogojno prepoveduje vsako uvažanje raznih alkoholnih pijač (vino, pivo, žganje i. t. d.) Zaradi doslej na otoku nahajajoče se in nepovzite množine alkohola določuje zakon pijancem rok do 1. januarja 1915. Do tedaj morajo pivci pokončati obstoječi alkohol, po tem se jim zadrigne vrv. Pa kakor so se pri nas kadilci pred znanim podraženjem tobačnih izdelkov preskrbeli z velikimi zalogami smodk i. t. d., tako so bili tudi islandski pivci tako so bili tudi islandski pivci tako premeten in za svojo bodočnost skrbeči, da so se založili z velikimi kvantitetami raznih špiritnoz. Preskrbell so se za sedem pravih egiptovskih suhih let. Več parnikov je zadnji čas dovažalo na otok edinole alkoholične pijače in en sam parnik je neki dan izložil 800.000 l. raznih likerjev. Otok Island je prva dežela, kjer zmaga protialkoholno gibanje.

* **Afera ruskega poslanika v Peking.** Ruski poslanik v Peking je podal demisijo, ki je bila takoj sprejeta. Vzrok demisije je znana njegova ljubavna afera z 16 letno hčerko francoskega poštnega ravnatelja v Peking, s katero je hotel pred kratkim pobegniti, kar se mu pa ni posrečilo.

* **Požari.** V Albeinsu pri Brixnu na Tirolskem je te dni požar uničil 12 hiš. V noči od nedelje na ponedeljek je nastal v hotelu „Weisser Hirsch“ v Düsseldorfu v Prusiji požar, ki je povzročil v hotelu velikansko paniko med gosti. Hotelirjev brat je našel smrt v plamenih. Dve uslužbenki sta skočili iz četrtega nadstropja na dvorišče in zadobili smrtnonevarne poškodbe. Ogenj so pogasili po trudapolnem dolu v desetih urah.

* **Vatikan in Portugalska republika.** Portugalska republika kaj živahno nastopa za svojimi proticerkvenimi cilji. Lizbonskemu patrijarhu je prepovedala stanovati v njegovi palači, katero je vlada konfiscirala, zato ker se ni pustil vpisati kot portugalski državni uradnik, s čimer bi pridobil pravico do državne penzije in mnogo drugih ugodnosti. Tudi škofje in večina duhovščine je sledila svojemu poglavarju, tako da je sedaj vsopolno duhovnikov in celo nekateri škofje so navezani na direktno miloščino, mnogo njih je pa zapustilo Portugalsko, ter odšlo sirom sveta. Sv. Stolica, na kateri sedi papež Sarto, je seveda silno užaljena, toda mnogo si ne more pomagati, ker vse one farje, ki hujskajo proti vladnim odredbam enostavno zapro, tako da ni hujskanja veliko. Portugalski poslanik v Vatikanu je podal demisijo, ker baje ni mogel sam več gledati tarnanja teh popov, ter se noče več povrniti v Rim, odkoder je odsoten že nad 3 mesce. Portugalski vladi pa to ni všeč, ker vzlje svoji odločno protiklerikalni politiki hoče z Vatikanom ostati v politični zvezi, ker upa na ta način Vatikan prej ugonobiti. Tako je ta neljuba afera dala papežu in njegovemu sekundantu Merry del Vall-u priliko za protest, ki bo silno oster, ter izide v najkrajšem času. Pomenil seveda ne bo veliko ker se pametni ljudje vatikanskim protestom že davno od srca smejejo. Le škoda da naša konservativna Avstrija še vedno tiči v spolah jezuitov: Čez sto let bo boljše.

* **Mraz v Severni Ameriki.** V Newyorku je v nedeljo poginilo za mrazom 12 oseb. Mraz postaja vedno hujsi.

* **Strastni igralci so Francozje.** Neki statističar je zbiral podatke glede igralske strasti med Francozi in je prišel do računskega zaključka, da Francozje na leto zaigrajo v znanih svetovnih igralnicah milijone in milijone, tako n. pr. v Enghiemu 9 milijonov frankov, v Nizzi 8 in pol, v Vichyu 4 in pol in v Trouvilleu-u 4 milijone.

* **Vreme.** Iz Zgornje Avstrije prihajajo neprestano poročila o velikih snežnih viharjih. — V Vidmu v zgornji Italiji je divjal v ponedeljek strašen vihar, ki je povzročil ogromno škodo. Pet hiš in ena tovarna za opeko je bilo docela uničenih. V Medunu je vihar razrušil železni most in polovico hiš...

* **Ponarejeni cekini.** Pri reviziji nekega dunajskega brzovlaka na meji v Vlissingenu so našli več ponarejenih 10 in 20 kronskih cekinov. Vlak je bil sicer za pol ure ustavljen, toda brez vsakega vspeha. Uradnikom se kljub žepni preiskavi vseh železniških potnikov ni posrečilo izslediti ponarejevalcev denarjev.

* **Koliko perja ima petelin?** Ameriško časopisje rešuje sempatam tudi razne malenhostne probleme. Tako je neki list pozval svoje čitatelje in čitateljice, da naj seštejejo in zračunajo, koliko perja ima prav navaden petelin, in jim je obljubil 100 dolarjev za najtočnejši račun. Došlo je nebroj poročil o rezultatih preštevanja petelinovih peres. Najtočneši številčarji so dognali, da ima navaden kokot okrog 8120 peres. Perutinarje bo to zanimalo!

* **Največja republika na svetu.** Če postane Kitajska v resnici republika, bo ta največja republika na svetu. „Nebeško cesarstvo“ šteje 700 milijonov duš in zavzema okrog 4,277.000 kvadratnih milj zemljske površine.

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik Milan Plat. Tiska Tiskarna Dolenc (Fran Polić) v Trstu.

Kmetska posojilnica

P. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ **ljublanske okolice**
v Ljubljani
brez vsakršnega odbitka.

Popolnoma varno naložen denar.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Adresar

ki vsebuje

splošne praktične tabele, železnice, pošte, politično, finančno in deželno upravo, sodišča, šolstvo, klerus, združenstvo, krajevni repertorij, naslove protokoliranih in neprotokoliranih trgovcev, obrtnikov, zdravnikov, odvetnikov, hotelov in društev na Kranjskem, splošni naslovnik za Ljubljano itd. izide v par dnevih v založništvu turške

Universal v Ljubljani

Cena 10.- K.

Naslovne oznake vsebine so trijezične in sicer slovenske, nemške in italijanske. Vsak praktičen človek si nabavi „Adresar“, pridobilen trgovec, obrtnik in industrijec v njem inserira, umen konsument išče v njem producenta.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana — Jurčičev trg št. 3

priporoča svojo veliko zalogo raznih

jestvin, finih namiznih in desertnih vin, likerjev, konjaka in šampanjca

Export kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene. Za veselice dam blago tudi v komisijsko prodajo.

— Številka telefona 291. —

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevljarski mojster

v LJUBLJANI

Sodnijska ulica št. 3.

Dobe se tudi izgotovljena obuvala.

Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Hôtel „TRIGLAV“

na Jesenicah

oddaljen 2 minuti od kolodvora, sobe za tujce, dobra kuhinja, najboljša vina, cene nizke.

Kavarna z biljardom.

LOVRO HUMER, hotelir.

Citajte in razširjajte edini slovenski neodvisni dnevnik „Jutro“.

**VYDROVA
TOVARNA
HRANIL
PRAGA-VIII**

„VYDROVKA“

ta dobra žitna kava,

otročka moka, oblati in drugi izdelki edino svoje vrste.

Časopis „Domači Prijatelj“ — Zahtevajte cenik.

Glavno zastopstvo

za Kranjsko s sedežem

v Ljubljani

odda dobro vpeljana zavarovalnica.

Reflektanti vpošljite pismene ponudbe z navedbo referenc pod širo «Glavni zastop 1000» na upravnništvo tega lista v Ljubljani, Poljanska cesta št. 7.